

قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور در چارچوب قانون برنامه ششم توسعه و هم‌راستا با سند چشم‌انداز بیست‌ساله کشور، اسناد توسعه فرابخشی، بخشی و استانی، سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و همچنین در چارچوب سیاست‌های کلان کشور و بخشنامه بودجه تهیه، تدوین و تصویب شد.

۱۱-۱- کلیات بودجه

طبق بند (الف) تبصره ۱ قانون بودجه سال ۱۴۰۱، در این سال سهم شرکت ملی نفت ایران از محل کل صادرات نفت (نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی)، ۱۴/۵ درصد تعیین شد. همچنین، سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی، ۴۰/۰ درصد تعیین گردید. سهم دولت (با احتساب سهم مناطق نفت‌خیز و کمتر توسعه‌یافته) از محل صادرات نفت معادل ۴۵/۵ درصد تعیین شد.

براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و اصلاحات آن، ارقام مصوب منابع و مصارف بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی)^(۱) مبلغ ۱۵۷۷۳/۴ هزار میلیارد ریال بود.

طبق قانون بودجه سال ۱۴۰۱، درآمدهای مصوب شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای بودجه عمومی دولت و پرداخت‌های هزینه‌ای مصوب به ترتیب معادل ۶۷۱۶/۰ و ۱۱۴۴۹/۸ هزار میلیارد ریال بود. در نتیجه، تراز عملیاتی مصوب با ۴۷۳۳/۹ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد. همچنین، منابع مصوب از محل

واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و پرداخت بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به ترتیب ۵۵۴۸/۸ و ۲۹۷۳/۵ هزار میلیارد ریال بود. بدین ترتیب، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای مصوب (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب) با ۲۱۵۸/۶ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد. براساس قانون، مقرر شد که کسری مزبور از محل خالص واگذاری دارایی‌های مالی (مازاد) که بخش عمده آن وصولی از محل فروش انواع اوراق مالی اسلامی و استفاده از صندوق توسعه ملی است، تامین مالی شود.

ترکیب منابع بودجه مصوب دولت در سال ۱۴۰۱ شامل ۴۲/۶ درصد از محل درآمدها، ۳۵/۲ درصد از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۲۲/۲ درصد از محل واگذاری دارایی‌های مالی بود. ترکیب مصارف بودجه مصوب دولت نیز در این سال شامل ۷۲/۶ درصد بابت پرداخت‌های هزینه‌ای، ۱۸/۹ درصد بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۸/۶ درصد بابت تملک دارایی‌های مالی بود.

ارقام عملکرد^(۲) بودجه عمومی دولت در سال مورد بررسی نشان می‌دهد که منابع بودجه عمومی دولت به ترتیب ۴۴/۰ درصد از محل درآمدها، ۲۸/۵ درصد از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۲۷/۵ درصد از محل واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. ترکیب مصارف بودجه نیز معادل ۷۱/۵ درصد بابت پرداخت‌های هزینه‌ای، ۱۶/۱ درصد بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ۸/۸ درصد بابت تملک دارایی‌های مالی و ۳/۵ درصد بابت پرداخت‌های قانونی تکالیف قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تحقق یافت.

۲- در این فصل هر جا عبارت «مصوب» قید نشده باشد، منظور عملکرد دولت می‌باشد.

۱- در این فصل بررسی منابع و مصارف بودجه عمومی دولت (مصوب و عملکرد) بدون احتساب درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی می‌باشند.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۱

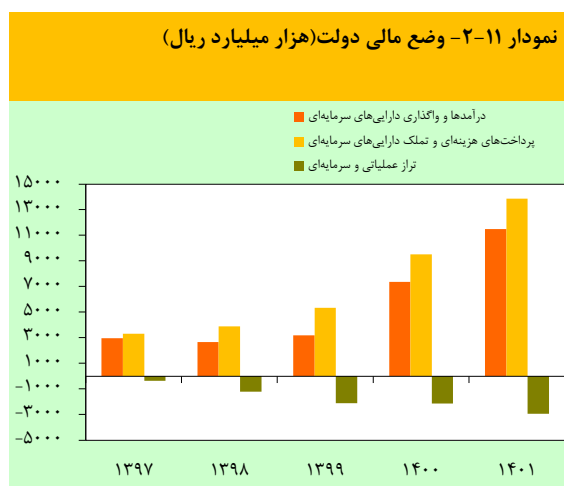
جدول ۱۱-۱ منابع و مصارف بودجه عمومی دولت

(هزار میلیارد ریال - درصد)

مصوب	درصد	سهم از کل		عملکرد	درصد	سهم از کل		مصارف	درصد	تغییر
		۱۴۰۰	۱۴۰۱			۱۴۰۰	۱۴۰۱			
منابع		۱۲۷۷۹/۲	۱۵۷۷۳/۴	۲۳/۴	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۱۰۴۴/۹	۱۵۸۲۰/۷	۴۳/۲
درآمدها		۴۵۴۹/۰	۶۷۱۶/۰	۴۷/۶	۳۵/۶	۴۲/۶	۴۴/۰	۴۹۶۵/۸	۶۹۶۳/۵	۴۰/۲
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای		۳۹۵۵/۵	۵۵۴۸/۸	۴۰/۳	۳۱/۰	۳۵/۲	۲۱/۷	۲۴۰۰/۳	۴۵۰۷/۷	۸۷/۸
واگذاری دارایی‌های مالی		۴۲۷۴/۷	۳۵۰۸/۶	-۱۷/۹	۳۳/۵	۲۲/۲	۳۳/۳	۳۶۷۸/۸	۴۳۴۹/۴	۱۸/۲
مصارف		۱۲۷۷۹/۲	۱۵۷۷۳/۴	۲۳/۴	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۱۰۴۴/۹	۱۵۸۲۰/۷	۴۳/۲
پرداخت‌های هزینه‌ای		۹۱۸۹/۲	۱۱۴۴۹/۸	۲۴/۶	۷۱/۹	۷۲/۶	۷۱/۵	۸۰۹۱/۸	۱۱۳۱۱/۴	۳۹/۸
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		۱۷۶۲/۶	۲۹۷۳/۵	۶۸/۷	۱۳/۸	۱۸/۹	۱۲/۸	۱۴۰۹/۰	۲۵۴۹/۳	۸۰/۹
تملك دارایی‌های مالی		۱۸۲۷/۴	۱۳۵۰/۱	-۲۶/۱	۱۴/۳	۸/۶	۱۴/۰	۱۵۴۴/۱	۱۳۹۸/۷	-۹/۴
پرداخت‌های قانونی بابت تکالیف قانون بودجه دولت		۰/۰	۰/۰	۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۵۶۱/۳	۰

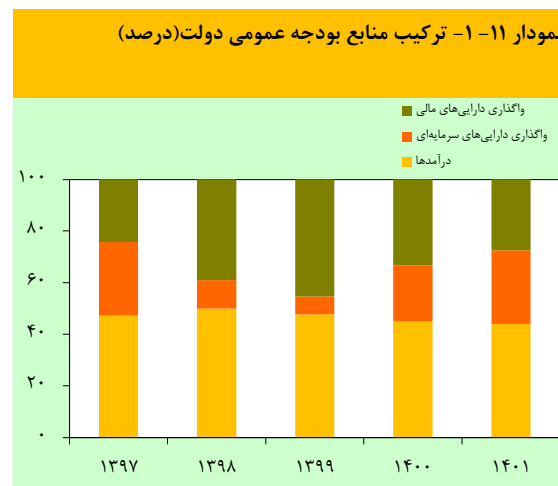
ماخذ: قوانین بودجه سنواتی و وزارت امور اقتصادی و دارایی

معادل ۹۸/۸ درصد تحقق یافت. بدین ترتیب، براساس عملکرد درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای و قانونی تکالیف بودجه‌ای دولت در سال ۱۴۰۱، تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت حدود ۴۹۰۹/۱ هزار میلیارد ریال کسری داشت.

در سال ۱۴۰۱، دریافتی‌های دولت از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای شامل منابع حاصل از فروش نفت خام و میعانات گازی، منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول و واگذاری طرح تملك دارایی‌های سرمایه‌ای مبلغ ۴۵۰۷/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مصوب ۸۱/۲ درصد تحقق و در مقایسه با رقم سال قبل از آن معادل ۸۷/۸ درصد افزایش

در سال ۱۴۰۱، درآمدهای دولت شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها به ۶۹۶۳/۵ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مصوب، ۱۰۳/۷ درصد تحقق یافت. مبلغ مذکور در مقایسه با رقم سال قبل از آن به میزان ۴۰/۲ درصد افزایش داشت. از مجموع درآمدهای مذکور، مبلغ ۵۳۱۳/۹ هزار میلیارد ریال از محل درآمدهای مالیاتی و مبلغ ۱۶۴۹/۶ هزار میلیارد ریال از محل سایر درآمدهای دولت حاصل شد.

پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت در سال ۱۴۰۱ به ۱۱۳۱۱/۴ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال قبل از آن به میزان ۳۹/۸ درصد رشد و در مقایسه با رقم بودجه مصوب

داشت. در این سال، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) مبلغ ۲۵۴۹/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل از آن حدود ۸۰/۹ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۱۴/۳ درصد عدم تحقق داشت. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۴۰۱ معادل ۱۹۵۸/۳ هزار میلیارد ریال بود.

جدول ۱۱-۲- وضع مالی دولت

(هزار میلیارد ریال)

تغییر (درصد)	سال		سال		
	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
	۷۷/۹	۶۹۶۳/۵	۴۹۶۵/۸	۲۷۹۱/۶	درآمدها
	۵۷/۶	۵۳۱۳/۹	۳۲۵۸/۶	۲۰۶۷/۸	درآمدهای مالیاتی
	۱۳۵/۹	۱۶۴۹/۶	۱۷۰۷/۲	۷۲۳/۸	سایر درآمدها
	۷۸/۰	۱۱۳۱۱/۴	۸۰۹۱/۸	۴۵۴۷/۰	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
	۰	۵۶۱/۳	۰/۰	۰/۰	پرداخت‌های قانونی بابت تکالیف قانون بودجه
	۷۸/۱	-۴۹۰۹/۱	-۳۱۲۶/۰	-۱۷۵۵/۴	تراز عملیاتی
	۴۹۶/۳	۴۵۰۷/۷	۲۴۰۰/۳	۴۰۲/۶	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
	۸۱/۹	۲۵۴۹/۳	۱۴۰۹/۰	۷۷۴/۷	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)
	-۳۶۶/۴	۱۹۵۸/۳	۹۹۱/۳	-۳۷۲/۱	خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
	۰/۳	-۲۹۵۰/۸	-۲۱۳۴/۸	-۲۱۲۷/۵	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای

(۱۴۰۰=۱۰۰)

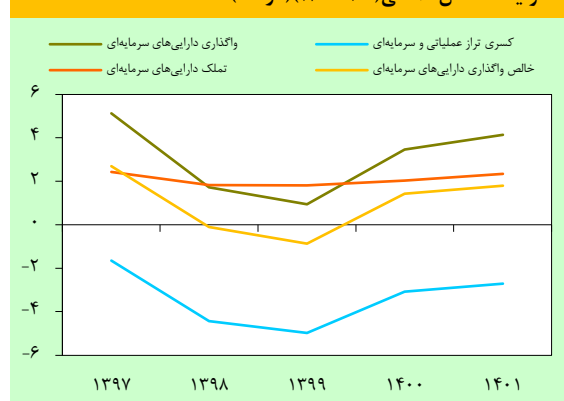
نسبت به تولید ناخالص داخلی

تغییر (واحد درصد)	درصد		درصد		
	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
	۰/۶	۶/۴	۷/۲	۶/۵	درآمدها
	-۰/۱	۴/۹	۴/۷	۴/۸	درآمدهای مالیاتی
	۰/۸	۱/۵	۲/۵	۱/۷	سایر درآمدها
	۱/۰	۱۰/۴	۱۱/۷	۱۰/۶	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
	-۰/۴	-۴/۵	-۴/۵	-۴/۱	تراز عملیاتی
	۲/۵	۴/۱	۳/۵	۰/۹	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
	۰/۲	۲/۳	۲/۰	۱/۸	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)
	۲/۳	۱/۸	۱/۴	-۰/۹	خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
	۱/۹	-۲/۷	-۳/۱	-۵/۰	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

مازاد همراه شد و کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای از این محل تامین مالی شد.

نمودار ۱۱-۳- نسبت برخی ارقام بودجه عمومی دولت به تولید ناخالص داخلی (۱۴۰۰=۱۰۰) (درصد)

در سال ۱۴۰۱، با توجه به عملکرد درآمدها، پرداخت‌های هزینه‌ای، واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) با ۲۹۵۰/۸ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد که در مقایسه با رقم سال قبل از آن، معادل ۳۸/۲ درصد افزایش داشت. در این سال، کسری بودجه محقق شده در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۳۶/۷ درصد بیشتر بود. در سال مورد بررسی، واگذاری دارایی‌های مالی معادل ۴۳۴۹/۴ هزار میلیارد ریال و تملک دارایی‌های مالی معادل ۱۳۹۸/۷ هزار میلیارد ریال بود و در نتیجه، خالص واگذاری دارایی‌های مالی با ۲۹۵۰/۸ هزار میلیارد ریال

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۱

تحقق داشت. در سال ۱۴۰۱، وصولی مالیات بر درآمد معادل ۸۵۱/۶ هزار میلیارد ریال شامل مالیات حقوق (۵/۵۳۰ هزار میلیارد ریال)، مشاغل (۳/۲۶۹ هزار میلیارد ریال)، مستغلات (۹/۴۸ هزار میلیارد ریال) و سایر (۳۰/۳ هزار میلیارد ریال) بود که در مقایسه با رقم سال قبل از آن به میزان ۴۸/۶ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۱/۱ درصد مازاد تحقق داشت. در سال مورد بررسی، ۱۰/۰ درصد از درآمدهای مالیاتی دولت، مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی و خصوصی بود که نسبت به سال قبل از آن با ۴۳/۴ درصد افزایش همراه بود. همچنین در این سال، مالیات بر ثروت شامل مالیات بر ارث، نقل و انتقالات سرقفلی، حق تمبر و اوراق بهادار و سایر ۹/۱۹۲ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل از آن معادل ۳۶/۰ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۹/۲۹ درصد عدم تحقق داشت.

در سال مورد بررسی، در میان اجزای مالیات‌های غیر مستقیم، وصولی مالیات بر واردات مبلغ ۸/۵۹۰ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال ۱۴۰۰ به میزان ۴/۲۵۸ درصد افزایش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۴/۲۵۸ درصد عدم تحقق داشت.

در سال ۱۴۰۱، عملکرد مالیات بر کالاها و خدمات معادل ۷/۱۷۸۲ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال ۱۴۰۰ معادل ۲/۵۴ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۲/۸۵ درصد تحقق یافت. ردیف درآمدی مالیات بر ارزش افزوده با رشد ۴/۴۹ درصدی، دلیل عمده رشد مالیات بر کالا و خدمات در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل از آن بود^(۱).

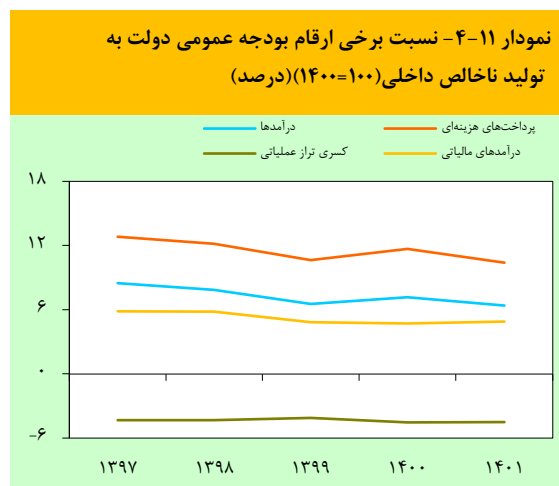
۱- براساس ماده ۳۷ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاها و خدمات عمومی در سال ۱۳۹۴ از ۸ درصد به ۹ درصد افزایش یافت و این نرخ برای سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۵ نیز تمدید شد (شامل ۶ درصد مالیات و ۳ درصد عوارض).

۱۱-۲- درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای

۱۱-۲-۱- درآمدهای دولت

۱۱-۲-۱-۱- مالیات

در سال ۱۴۰۱، درآمدهای مالیاتی دولت شامل مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم معادل ۵۳۱۳/۹ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل از آن معادل ۱/۶۳ درصد افزایش داشت. درآمدهای مذکور در سال ۱۴۰۱ در مقایسه با رقم مصوب بودجه معادل ۶/۹۹ درصد تحقق یافت. از مجموع درآمدهای مالیاتی، ۴/۲۹۴۰ هزار میلیارد ریال (۳/۵۵ درصد) از محل مالیات‌های مستقیم و ۶/۲۳۷۳ هزار میلیارد ریال (۷/۴۴ درصد) از محل مالیات‌های غیر مستقیم وصول شد که در مقایسه با ارقام سال ۱۴۰۰ به ترتیب ۵/۵۸ و ۱/۶۹ درصد افزایش یافتند.

در سال مورد بررسی، در میان اجزای مالیات‌های مستقیم، وصولی مالیات اشخاص حقوقی (شامل اشخاص حقوقی دولتی و غیر دولتی) معادل ۸/۱۸۹۵ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال ۱۴۰۰ به میزان ۲/۶۶ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه، ۹/۴۱ درصد مازاد

در این سال، سرفصل‌های «مالیات بر اشخاص حقوقی غیر دولتی» و «مالیات بر ارزش افزوده» به ترتیب بالاترین سهم (۳۱/۲ و ۲۲/۹ درصد) از کل درآمدهای مالیاتی دولت را به خود اختصاص دادند. سهم درآمدهای مالیاتی از کل منابع بودجه عمومی دولت از ۳۵/۴ درصد در سال ۱۳۹۹ با ۵/۹

واحد درصد کاهش در سال ۱۴۰۰ به ۲۹/۵ درصد و در سال ۱۴۰۱، با ۴/۱ واحد درصد افزایش به ۳۳/۶ درصد رسید. همچنین، نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی (بر اساس سال پایه ۱۴۰۰) از ۴/۷ درصد در سال ۱۴۰۰ به ۴/۹ درصد در سال ۱۴۰۱ افزایش یافت.

کادر شماره ۱- معافیت مالیاتی در سال ۱۴۰۱

طبق جزء ۵ بند (الف) تبصره ۱۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، سقف معافیت مالیاتی درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق موضوع ماده ۸۴ قانون مالیات‌های مستقیم در سال ۱۴۰۱، مبلغ ۶۷۲ میلیون ریال در سال تعیین شد.

۱۱-۲-۱- سایر درآمدها

در سال ۱۴۰۱، سایر درآمدهای دولت شامل درآمدهای حاصل از مالکیت دولت، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات، درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات و درآمدهای متفرقه مبلغ ۱۶۴۹/۶ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل از آن معادل ۳/۴ درصد کاهش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه، ۱۹/۶ درصد مازاد تحقق داشت. بررسی اجزای سرفصل سایر درآمدها نشان می‌دهد که در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از مالکیت دولت به ۱۰۰۸/۶ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال قبل از آن به میزان ۳۹/۸ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه، ۱۵/۳ درصد مازاد

تحقق داشت. در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات به ۲۲۶/۴ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال ۱۴۰۰ معادل ۴۳/۱ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه، ۲۱/۰ درصد مازاد تحقق داشت. در سال ۱۴۰۱، درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات به ۱۰۱/۱ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل از آن با ۷/۲ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه، ۱۶/۹ درصد مازاد تحقق داشت. در این سال، درآمدهای متفرقه به ۳۱۳/۶ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۵۷/۲ درصد کاهش یافت و نسبت به رقم مصوب بودجه، ۳۵/۹ درصد مازاد تحقق داشت.

جدول ۱۱-۳- منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی)

(هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)		درصد تغییر		سال		
		۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۴۰۱	
		۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۳۹۹		
درآمدها		۴۴/۰	۴۵/۰	۴۰/۲	۷۷/۹	۶۹۶۳/۵
درآمدهای مالیاتی		۳۳/۶	۲۹/۵	۶۳/۱	۵۷/۶	۵۳۱۳/۹
سایر درآمدها		۱۰/۴	۱۵/۵	-۳/۴	۱۳۵/۹	۱۶۴۹/۶
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای		۲۸/۵	۲۱/۷	۸۷/۸	۴۹۶/۳	۴۵۰۷/۷
واگذاری دارایی‌های مالی		۲۷/۵	۳۳/۳	۱۸/۲	۳۸/۶	۴۳۴۹/۴
جمع کل منابع		۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴۳/۲	۸۸/۹	۱۵۸۲۰/۷
						۱۱۰۴۴/۹
						۵۸۴۸/۱

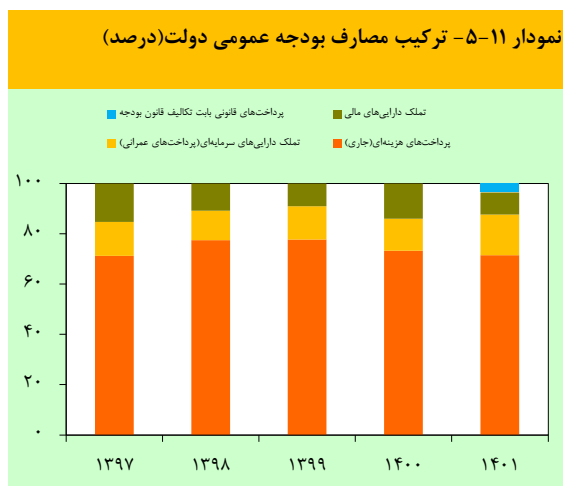
ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

کادر شماره ۲- منابع و مصارف قانون هدفمندسازی یارانه‌ها در سال ۱۴۰۱ (تبصره ۱۴)

در اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵، به دولت این اجازه داده شد تا ردیف‌های یارانه‌ای این قانون را با استفاده از انواع روش‌های پرداخت نقدی و غیر نقدی در میان خانوارهای هدف و نیازمند، توزیع و همچنین برای ارایه خدمات حمایتی و کمک به بخش تولید اقدام نماید. طبق جدول شماره ۱۴ (منابع و مصارف تبصره ۱۴) قانون بودجه سال ۱۴۰۱، دولت موظف است در این سال منبع یارانه‌ای مذکور را به شرح زیر هزینه نماید: ۷۳۸/۰ هزار میلیارد ریال جهت پرداخت یارانه نقدی و اجرای طرح معیشتی خانوارها، ۱۲۷/۶ هزار میلیارد ریال جهت کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی، ۳۴/۲ هزار میلیارد ریال برای اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان و یارانه سود تسهیلات مسکن دو معلول به بالای بهزیستی، ۲۶۶/۰ هزار میلیارد ریال پرداخت مستمری، پشت نوبتی‌ها، سایر خدمات حمایتی مددجویان و کمک به زیارت اولی‌ها توسط سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی(ره) و خرید تجهیزات اورژانس اجتماعی، ۳۲۱/۰ هزار میلیارد ریال بابت ماده ۴۶ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت(۲)، سازمان بیمه سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - پزشک خانواده، یارانه دارو و شیرخشک و ... - ۷۱۰/۰ هزار میلیارد ریال بابت مابه‌التفاوت واردات و خرید تضمینی گندم و یارانه نان، ۱۷۳۰/۰ هزار میلیارد ریال بابت مابه‌التفاوت نرخ ارز کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی موضوع جزء ۱ بند (ص) تبصره ۱، بیمه سلامت افراد باقی‌مانده جامعه، بیمه تکمیلی جانبازان و ایثارگران، هزینه‌های جانبازان و معلولان قطع‌نخاع و سازمان بیمه سلامت (صندوق حمایت از بیماران خاص و صعب‌العلاج) و باقی‌مانده معادل ۲۴۳۸/۲ هزار میلیارد ریال را صرف سایر مصارف مندرج در جدول شماره ۱۴ (منابع و مصارف تبصره ۱۴) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ نماید.

۱۱-۲-۲- پرداخت‌های هزینه‌ای

در سال ۱۴۰۱، پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت معادل ۱۱۳۱۱/۴ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۳۹/۸ درصد رشد و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۹۸/۸ درصد تحقق یافت. سهم پرداخت‌های هزینه‌ای از مجموع مصارف دولت در سال مورد بررسی، معادل ۷۱/۵ درصد بود که در مقایسه با نسبت مذکور در سال ۱۴۰۰ (سهم ۷۳/۳ درصدی) به میزان ۱/۸ واحد درصد کاهش یافت.

۱۱-۳- واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

۱۱-۳-۱- واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای

در سال ۱۴۰۱، مبلغ ۴۵۰۷/۷ هزار میلیارد ریال از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به خزانه واریز شد که در مقایسه با رقم سال قبل از آن معادل ۸۷/۸ درصد افزایش داشت. از کل رقم مذکور، معادل ۹۸/۶ درصد (۴۴۴۵/۰ هزار میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از نفت خام و میعانات گازی و معادل ۱/۴ درصد (۶۲/۷ هزار میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول و واگذاری طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بود. رقم عملکرد واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۴۰۱ نسبت به رقم مصوب بودجه ۱۸/۸ درصد عدم تحقق داشت که عمدتاً ناشی از عدم تحقق ۱۴/۸ درصدی ردیف منابع حاصل از نفت خام و میعانات گازی بود. رقم عملکرد منابع حاصل از نفت خام و میعانات گازی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل از آن به میزان ۸۷/۴ درصد افزایش یافت.

۱۱-۳-۲- تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

(پرداخت‌های عمرانی)

در سال ۱۴۰۱، پرداخت بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) به میزان ۲۵۴۹/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل از آن معادل ۸۰/۹ درصد افزایش و نسبت به رقم مصوب ۸۵/۷ درصد تحقق داشت. از مجموع پرداخت‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ۲۲۷۴/۹ هزار میلیارد ریال (۸۹/۲ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و ۲۷۴/۴ هزار میلیارد ریال (۱۰/۸ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی بود. در این سال، معادل ۱۷/۳ درصد از کل پرداخت‌های عمرانی از طریق واگذاری اوراق مالی اسلامی شامل اسناد خزانه اسلامی بود.

در سال مورد بررسی، از مجموع پرداخت‌های هزینه‌ای دولت ۱۰۹۹۴/۷ هزار میلیارد ریال (۹۷/۲ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای ملی شامل پرداخت‌های ردیف‌های اعتبارات هزینه - ملی - مستقر در مرکز و استان‌ها، اعتبارات ابلاغی (ردیف‌ها و تبصره‌ها)، درآمد - هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی، پرداخت یارانه کالاهای اساسی، حقوق کارکنان، پرداخت اعتبار سایر صندوق‌های بازنشتی کشوری و تامین اجتماعی لشکری و سایر موارد و ۳۱۶/۶ هزار میلیارد ریال (۲/۸ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای استانی بود.

در سال ۱۴۰۱، براساس آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، مجموع یارانه پرداختی کالاهای اساسی^(۱) با ۴۳/۱ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۶/۷ هزار میلیارد ریال رسید. در سال مذکور، نسبت یارانه پرداختی دولت در چارچوب سرفصل مذکور به تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری حدود صفر درصد می‌باشد.

۱۱-۲-۳- تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت

در سال ۱۴۰۱، عملکرد بودجه عمومی دولت از نظر درآمدها، پرداخت‌های هزینه‌ای و پرداخت‌های قانونی تکالیف بودجه‌ای دولت به ترتیب معادل ۶۹۶۳/۵، ۱۱۳۱۱/۴ و ۵۶۱/۳ هزار میلیارد ریال بود. بدین ترتیب، تراز عملیاتی بودجه عمومی ۴۹۰۹/۱ هزار میلیارد ریال کسری داشت که نسبت به رقم کسری تراز عملیاتی سال ۱۴۰۰ معادل ۵۷/۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. رقم کسری تراز عملیاتی محقق شده نسبت به رقم پیش‌بینی شده در بودجه مصوب ۳/۷ درصد بیشتر بود.

۱- شامل یارانه انواع کالاها و خدمات می‌باشد و یارانه انرژی پرداختی به صورت نقدی به خانوارها را شامل نمی‌شود.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۱

۱۹۵۸/۳ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال ۱۴۰۰ با افزایش ۹۷/۶ درصدی همراه بود، همچنین در مقایسه با رقم مصوب بودجه با ۲۴/۰ درصد عدم تحقق مواجه شد.

در سال مورد بررسی، با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که به ترتیب معادل ۴۵۰۷/۷ و ۲۵۴۹/۳ هزار میلیارد ریال بود، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به

جدول ۱۱-۴- مصارف بودجه عمومی دولت

(هزار میلیارد ریال)

سه‌م (درصد)	درصد تغییر		سال		۱۳۹۹	
	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۴۰۱		
۷۱/۵	۷۳/۳	۳۹/۸	۷۸/۰	۱۱۳۱۱/۴	۸۰۹۱/۸	۴۵۴۷/۰
۱۶/۱	۱۲/۸	۸۰/۹	۸۱/۹	۲۵۴۹/۳	۱۴۰۹/۰	۷۷۴/۷
۸/۸	۱۴/۰	-۹/۴	۱۹۳/۳	۱۳۹۸/۷	۱۵۴۴/۱	۵۲۶/۴
۳/۵	۰/۰	۰	۰	۵۶۱/۳	۰/۰	۰/۰
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴۳/۲	۸۸/۹	۱۵۸۲۰/۷	۱۱۰۴۴/۹	۵۸۴۸/۱

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

که این ردیف عملکرد ۱۵۵۳/۴ هزار میلیارد ریالی را ثبت کرد. فروش انواع اوراق مالی اسلامی در مقایسه با رقم سال ۱۴۰۰ حدود ۲۳/۲ درصد کاهش و معادل ۳/۵ درصد عدم تحقق داشت.

در سال مورد بررسی، ۱۰۰/۰ درصد مجموع واگذاری دارایی‌های مالی از محل منابع داخلی صورت گرفت.

۱۱-۴-۲- تملک دارایی‌های مالی

در سال ۱۴۰۱، تملک دارایی‌های مالی مبلغ ۱۳۹۸/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل از آن حدود ۹/۴ درصد کاهش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۳/۶ درصد مازاد تحقق داشت.

۱۱-۴-۳- خالص واگذاری دارایی‌های مالی

در سال ۱۴۰۱، با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های مالی به ترتیب به میزان ۴۳۴۹/۴ و ۱۳۹۸/۷ هزار میلیارد ریال، خالص واگذاری دارایی‌های مالی مبلغ ۲۹۵۰/۸ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال ۱۴۰۰ به میزان ۳۸/۲ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۳۶/۷ درصد بیشتر تحقق یافت. رقم مزبور برای تامین کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای استفاده شد.

۱۱-۳-۳- تراز عملیاتی و سرمایه‌ای بودجه عمومی دولت

در سال ۱۴۰۱، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) با ۲۹۵۰/۸ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد که نسبت به رقم مصوب بودجه معادل ۳۶/۷ درصد بیشتر تحقق یافت و در مقایسه با رقم کسری سال ۱۴۰۰ حدود ۳۸/۲ درصد افزایش یافت. کسری مزبور از محل خالص واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. در این سال، نسبت کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای دولت به تولید ناخالص داخلی (۱۴۰۰=۱۰۰) با ۰/۴ واحد درصد کاهش نسبت به سال قبل از آن به ۲/۷ درصد رسید.

۱۱-۴-۴- واگذاری و تملک دارایی‌های مالی

۱۱-۴-۱- واگذاری دارایی‌های مالی

در سال ۱۴۰۱، واگذاری دارایی‌های مالی شامل استفاده از منابع خارجی و داخلی مبلغ ۴۳۴۹/۴ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل از آن حدود ۱۸/۲ درصد افزایش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۲۴/۰ درصد مازاد تحقق داشت. شایان ذکر است، ردیف منابع حاصل از استفاده از صندوق توسعه ملی با سهم ۲۹/۴ درصد، عملکردی معادل ۱۲۷۹/۶ هزار میلیارد ریال داشت. همچنین طبق ارقام مصوب بودجه سال ۱۴۰۱، مبلغ ۱۶۱۰/۰ هزار میلیارد ریال از محل فروش انواع اوراق مالی اسلامی پیش‌بینی شده بود